

American Circus

Dit najaar reisde het befaamde American Circus van de haast legendarische Italiaanse artiestenfamilie Togni door België. Het grootste rondtrekkende circus koos het spoor als transportmiddel. Ook de witte tijgers, de beren, de paarden én de 15 olifanten namen een treinkaartje.

Een stationschef ziet niet elke dag 15 olifanten op of van de trein stappen. "Die kolossen waren de blikvanger, maar vormden vrijwel geen enkel transportprobleem," verklaart een zichtbaar tevreden André Robert, B-Cargo-verantwoordelijke voor "bijzonder vervoer", "gevaarlijke producten" en "militaire transporten". Hij stelt ons het American Circus en het opmerkelijke vervoer voor.

Gemakkelijke passagiers

Lacht André Robert: "Eigenlijk zijn die olifanten gemakkelijke passagiers. Ze hebben voldoende aan een stevig tabouret om in en uit de wagen te stappen." Voegt er snel aan toe: "Op voorwaarde dat hun vaste begeleiders bij hen zijn. Eenmaal in de wagen, worden ze gewoon vastgelegd aan een ketting. Als ze genoeg gegeten en gedronken hebben, ver-

loopt de tocht probleemloos. Toch blijven het wilde dieren die onder controle moeten gehouden worden, opdat de wagen geen schade zou oplopen."

Dat eten en drinken vormde een attractie op zich. Geregeld werd de brandweer erbij geroepen om de immense leverds hun honderden liter water te bezorgen bij het op- of uitstappen. Met een bubbelend flesje bronwater nemen ze geen genoegen. Soms kregen ze een wasbeurt, meteen goed voor alweer 400 liter water.

Langste trein

De olifanten en de paarden kregen in totaal acht wagens van het type-Gbs ter beschikking. De tijgers en beren bleven in hun kooiwagens, die op één van de 38 Ks-wagens getrokken werden. Daar vonden ook het overige circusmateriaal en tal van caravans een onderkomen. "De caravans met hun kleine wielen waren het enige knelpunt," aldus André Robert. "Dankzij een speciaal leisysteem liep ook dat transport van een leien dakje. Je moest er gewoon op letten dat de dissel in de richting van het ontvrachten gericht werd en dat het materiaal degelijk vastgesnoerd werd. Die verrichtingen wer-

den uitgevoerd door het circuspersoneel zelf, met wie wij uitstekende contacten opgebouwd hebben. Dat blijken vakmensen in alles. Het is echt prettig samenwerken met hen."

Samen vormden de 46 tweewassige wagens de langste trein op het net. "Het is een speciale trein, maar hij blijft wel binnen het profiel," vult André Robert aan.

Glamour

Groots, spektakelrijk, adembenemend. Die etiketten passen op de hele onderneming - van transport tot opbouw en uiteraard ook de show. Het American Circus mag dan al Italiaanse wortels hebben en geleid worden door de Turijnse artiestenfamilie Togni, het doet zijn "Amerikaanse" naam alle eer aan. In de Verenigde Staten geven de circussen doorgaans een (nog) sensationeler show

ten beste dan we in Europa gewoon zijn. Of denken we dat enkel omdat de afmetingen er groter uitvallen en de glamour optimaal verzorgd wordt?

Het "Italiaanse" American Circus past dezelfde glitterknepen toe en bereikt daarmee een onvergetelijk en vaak verrassend spektakel. In deze tv- en zap-tijden is dat geen evidentie meer. Toch weten de Togni's te bekoren, niet alleen met hun traditionele acts, niet alleen met de clowns, de acrobaten en dompteurs, maar bijvoorbeeld ook met waaghalzen die hun motor wilde rondjes laten maken in een metalen cilinder. Kippevel gegarandeerd.

Ringling Bros en Barnum & Baileys

Ook de tent zelf verdient superlatieven. Ze biedt plaats aan 4500 toeschouwers en telt drie pistes. Voor sommige

nummers worden de drie normale pistes samengevoegd tot één arena. Dat gebeurt onder meer voor het nummer met de olifanten. De opstelling doet sterk denken aan de Amerikaanse spektakels van de roemruchte Ringling Bros en het Barnum & Baileys Circus, die optreden in halls met meer dan 50.000 toeschouwers.

Die inspiratie is geen toeval. De Togni's traden immers een tijdlang zelf op in deze Amerikaanse circus-monumenten. In 1963 stichtten ze er hun eigen circus, maar kozen al gauw het Italiaanse Turijn als vaste uitvalsbasis. Van daaruit maken ze geregeld tournees door Europa. Hun tours impliceren een verplaatsing van 400 medewerkers, 200 dieren en 220 wagens.

De tijd van de klant

Alleen al de verhuizingen zijn een huzarenstukje. Voor een

groot gedeelte van het transport doen de Togni's een beroep op het spoor. In nauw overleg spreken de artiesten en de B-Cargo-betrokkenen de speciale wensen en de tijden af. "Een onmiskenbaar bewijs dat de NMBS punctueel, maatgericht en flexibel kan werken," beklemtoont André Robert in zijn Brusselse kantoor. We spraken hem in de namiddag. Die ochtend om zes uur waren de dieren en de wagens in het Thurn & Taxisstation gelost om naar de Brusselse staanplaats in de Noordwijk geleid te worden. De olifanten legden het traject tot in de buurt van het President's Hotel zelfs te voet af. En de spoormannen? Zij hielpen en bewezen eens te meer dat het nieuwste concept in de dienstverlening, "service-time", geen loos begrip is voor hen. Dit principe, dat uitvoerig uitgelegd wordt in het boek "De tijd van de klant" (van Fransman Jean-Luc Fessard en Belg Paul Meert, november 1994) zet uiteen hoe de dienstverlener en de fabrikant moeten leren denken vanuit het perspectief van de klant. In het boek staan geen voorbeelden over het transport van het grootste rondreizende circus. Kan er voor een volgende editie ruimte ingelast worden voor dit "service-tijd"-staaltje van de NMBS?